REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 70 00
F: 01 478 74 25
E: gp.mnvp@gov.si
www.mnvp.gov.si

PROJEKTNA NALOGA

MONITORING POPULACIJ BOBRA IN VIDRE V SEZONI 2025/2026

1. UVOD

Stanje bobra in vidre je treba redno spremljati za izvajanje sprejetih mednarodnih obveznosti, v prvi vrsti zakonodaje Evropske unije, predvsem 11. člena Direktive o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst - 92/43/EC kakor tudi izvajanja slovenske zakonodaje (zlasti 108. člena Zakona o ohranjanju narave).

Ministrstvo za naravne vire in prostor (Ministrstvo) ter organi v njegovi sestavi so pristojni za izvajanje Zakona o ohranjanju narave in za implementacijo Direktive. Ta vključuje tudi redno poročanje Evropski uniji (EU) o stanju ohranjenosti bobra in vidre, ki sta uvrščena na prilogi II in IV Direktive 92/43/EC, na celotnem ozemlju države in tam, kjer sta navedena kot kvalifikacijski vrsti tudi v zvezi z ohranitvenimi ukrepi na območjih Natura 2000, zlasti za ugotavljanje doseganja ciljev direktive.

Ministrstvo je pridobilo strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura za bobra in vidro v letu 2003, ki ponujajo pregled tedanjega stanja bobra in vidre v Sloveniji. Za bobra je bil pregled kasneje dopolnjen z nesistematično zbranimi podatki do leta 2006 z objavo Bober (*Castor fiber*) v Sloveniji. V letu 2009 je bil izveden projekt Vidra na pragu prestolnice, v okviru katerega je bil izveden popis vidre in ocena primernosti habitata za bobra na Ljubljanskem barju. V letih 2013-2015 je bil izveden distribucijski monitoring bobra z oceno primernosti habitatov ter ocena velikosti vidrine populacije na reki Muri. V letu 2017 je bil narejen popis bobra na reki Krki s pritoki. V okviru projekta Raznoživost pod Vidrino streho na Goričkem je bil 2017 izveden tudi zimski popis vidre na Goričkem. V sezoni 2022/23 se je v okviru naloge *Vzpostavitev in izvajanje monitoringa populacij bobra in vidre v sezonah 2022/23 in 2023/24* začel izvajati prvi sistematični popis bobra in vidre v Sloveniji. V okviru te naloge sta bili pregledani dve tretjini Slovenije in pripravljena Priročnik za monitoring bobra in Priročnik za monitoring vidre. Za celovito sliko razširjenosti bobra in vidre v Sloveniji in celovito pripravo nacionalnega monitoringa obeh vrst v Sloveniji je ključno, da se čim prej izpelje tudi popis zadnje tretjine Slovenije, ki še ni bila popisana in dopolni oba priročnika.

2. CILJ IN NAMEN PROJEKTNE NALOGE

Dolgoročni cilj, za namene izvajanja zgoraj navedene zakonodaje, je vzpostaviti enotno, usklajeno metodologijo spremljanja stanja in redno pridobivati primerljive podatke o stanju populacij zgoraj navedenih vrst iz Prilog II in IV *Direktive o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst - 92/43/EC*.

Kratkoročni cilj je zagotoviti podatke o prisotnosti, območjih razširjenosti in stanju ključnih populacij bobra in vidre na predvideno najpomembnejših območjih za ohranjanje vrste in njenih habitatov v Sloveniji. Kratkoročni cilj je tudi pridobivanje informacij o velikosti populacij in trendih bobra in vidre za:

- izvedbo sklepa bilateralnega biogeografskega seminarja za vidro,
- pripravo naravovarstvenih smernic,
- pripravo dokumentov v okviru presoj vplivov izvedbe planov in posegov,
- pripravo drugih poročil,
- določitev varstvenih ukrepov,
- pripravo strokovnih podlag za upravljanje,
- spremljanje učinkovitosti ukrepov, ki prispevajo k varstvu bobra in vidre.

V ta namen se bo v okviru naloge izvedel tretji del popisa v okviru državnega monitoringa za bobra in vidro po pripravljenem popisnem protokolu.

3. VSEBINA IN REZULTAT PROJEKTNE NALOGE

3.1 Metode dela

Izvajalec naj uporablja metode monitoringa in popisne protokole predlagane v elaboratu:

- Gregorc T., Vida M., Hönigsfeld Adamič, M. 2024. Priročnik za monitoring vidre. Prepoznavanje vidrinih sledi v naravi z navodili in usmeritvami za terensko delo in obdelavo podatkov. Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine. Ljubljana, 37 str., 3 priloge.
- Vida M., Gregorc T. 2024. Priročnik za monitoring bobra. Prepoznavanje bobrovih sledi v naravi z navodili in usmeritvami za terensko delo in obdelavo podatkov. Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine. Ljubljana, 32 str., 3 priloge.

Izvajalec ob upoštevanju obeh popisnih protokolov izvede državni monitoring za bobra in vidro in sicer prednostno na tretjini Slovenije, ki ni bila zajeta v popisih 2022/23 in 2023/24.

Podatki monitoringa morajo ob upoštevanju obeh popisnih protokolov biti opremljeni najmanj z naslednjim podatki:

1. Označbo tipa vzorčenja (namen monitoringa)
2. Uporabljena metoda monitoringa
3. Označbo časovnega okvira monitoringa (datum popisa)
4. Ime popisovalca (leg & det)
5. Ime območja/lokacije monitoringa
6. Opis lokacije monitoringa, ki vključuje
    a) geografske koordinate v državnem koordinatnem sistemu D96/TM
    b) podatke o stanju ključnih elementov habitata, ki določajo prisotnost oz. številčnost vrste
    c) podatke o prisotnosti pritiskov in groženj
7. Datiran številčni podatek o opaženih osebkih iskanih vrst oz. drugih elementih (sledi, iztrebki…) na posameznem mestu monitoringa.

Izvajalec lahko ob soglasju naročnika predlagane metode monitoringa in popisne protokole dopolni glede na nova terenska spoznanja pridobljena v drugih projektih (npr. LIFE Beaver) ter na podatke o prisotnosti vrst pridobljenih iz drugih virov (npr. ZZRS)

3.2 Organizacija terenskih popisov v sezoni 2025/2026

Skladno z metodami in protokolom iz točke 3.1. izvajalec izvede distribucijski in populacijski monitoring za bobra in vidro v obsegu najmanj 130 terenskih dni (najmanj 55 terenskih dni za vidro in najmanj 75 terenskih dni za bobra) kot je navedeno v tabeli 1 iz priloge 1.

Za kabinetno delo, ki vključuje tudi pripravo na teren, digitalizacijo in ureditev podatkov za vnos v IS Narcis ter analize, interpretacijo rezultatov in pripravo poročil se predvidi skupno 25 dni za bobra in 15 dni za vidro.

V primeru, da vremenske razmere v sezoni 2025/2026 niso takšne, da bi omogočile izvedbo popisa skladno s popisno metodo iz protokola, naj se ne gre v izvedbo popisa. V primeru, da izvajalec popisa tekom izvajanja te projektne naloge pridobi javna sredstva za izvedbo popisov istih vrst na istih območjih, mora vključiti te podatke v to poročilo in ustrezno zmanjšati obseg izvedenega po tej nalogi in vrednost izstavljenega računa.

3.3. Obdelava podatkov in priprava poročil

Za monitoring bobra in vidre se izdela poročilo v letu 2025-2026 in skladno z ugotovitvami dopolni obstoječa popisna protokola oz. priročnika za monitoring vidre in bobra.

Poročilo je elaborat, ki med drugim vsebuje:

- ločeni tekstovni poročili o izvedenem terenskem delu v sezoni 2025-2026 s sintezo in interpretacijo rezultatov, komentarji stanja in, kjer je mogoče, trendi vrste za vsako vrsto posebej;
- rezultate popisov bobra in vidre sezoni 2025-2026 in formatu in s strukturo, kot je zahtevana v tej projektni nalogi;
- poročilo o opravljenem terenskem delu in deležu realizacije te naloge;
- interpretacijo podatkov vseh sezon 2022/23, 2023/24 in 2025/2026 ter oceno velikosti (število osebkov, lahko podano v intervalu) in stanja ohranjenosti populacij in njihovega habitata na območjih Natura 2000 in izven njih, kjer je bilo opravljeno terensko delo v letih 2022-2026, ter ekstrapolirano oceno na posamezno biogeografsko regijo;
- oceno trenda velikosti in stanja ohranjenosti populacij in njihovega habitata na območjih Natura 2000 in biogeografskih regijah, kjer je to mogoče glede na predhodne raziskave;
- priporočila za strokovno izpeljavo ustreznih zaključkov o stanju in trendih populacij in območij razširjenosti za bobra in vidro;
- dopolnitev popisnih protokolov (terenskih priročnikov) za vzpostavitev monitoringa s priporočenim seznamom območij in intervalom izvajanja nacionalnega monitoringa v prihodnje (točka 3.4),
- pri interpretaciji vseh zgoraj zapisanih odstavkov je potrebno vključiti tudi obstoječe javno dostopne podatke iz drugih projektov financiranih iz javnih sredstev.
- morebiten predlog vključitve vidre kot kvalifikacijske vrste v območja Natura 2000 v osrednjem delu celinske biogeografske regije vključno s podanimi novimi in

revidiranimi obstoječimi ekološkimi informacijami skladno z Izvedbenim sklepom komisije 2011.

- za vsako vrsto v ločeni datoteki na okvirno 2-3 straneh kratek povzetek in interpretacijo rezultatov za vsako vrsto, ki vključuje:
  - popisni protokol;
  - skladnost popisa s protokolom;
  - spremembe območja razširjenosti vrste v primerjavi s preteklimi leti, kjer je to mogoče;
  - spremembe velikosti populacije vrste v primerjavi s preteklimi leti, kjer je to mogoče;
  - spremembe velikosti in ohranjenosti habitata obeh vrste v primerjavi s preteklimi leti, kjer je to mogoče;
  - oceno stanja ohranjenosti vrste.

- Podatki naj bodo urejeni v tabelarični obliki (npr. MS Excelu) ter v prostorski podatkovni bazi v SHP formatu z ustreznimi polji v podatkovni tabeli s priloženimi metapodatki.
- Elektronska oblika rezultatov mora vključevati najmanj vse podatke iz popisov iz točke 3.1. Podatki morajo vsebovati podatke opravljenega monitoringa, to je najmanj podatke: naziv vrste, datum popisa, lokacija popisa, število in lastnosti opazovanih osebkov (npr. spol, starost, …), popisovalec…
- Podatki morajo vključevati tako popisne enote (točka, transekti, popisna ploskev) kot tudi rezultate štetja (npr. če se za vrsto uporablja točkovni popis, morajo biti v poročilu oddane tako popisne točke kot tudi točke, kjer je bila vrsta zabeležena). Vključeni morajo biti tudi podatki o popisih, ko vrsta ni bila najdena.
- določenih v dokumentih navedenih v točki 3.1 te projektne naloge
- Podatki naj bodo urejeni za vsako vrsto posebej, to je v dveh ločenih slojih in tabelah. Več slojev za posamezno vrsto se pripravi le v primeru, ko gre za različne oblike podatkov (točke, linije, poligoni).
- Podatki morajo biti strukturirani in pripravljeni tako, ob oddaji končnega poročila omogočajo neposreden prenos v podatkovno bazo Narcis.
- Enota zajema podatkov je opredeljena glede na podrobne opise popisnih enot
- Zbrani podatki morajo omogočati pridobivanje zanesljivih informacij o stanju in trendih populacij vrst, potrebnih za pripravo poročil v skladu z zahtevami Direktive o habitatih oz. Direktive o pticah.

3.4. Dopolnitev protokolov

Izvajalec skladno z ugotovitvami terenske sezone 2025-2026 dopolni obstoječa popisna protokola oz. priročnika za monitoring vidre in bobra. Pri pripravi naj izvajalec upošteva obliko in vsebino obstoječih popisnih protokolov, iz virov navedenih v točki 3.1.

Posodobljeni obstoječi oz. novi popisni protokola/priročnika s prilogami sta prilogi zaključnega poročila.

4. DOKUMENTACIJA, KI JO JE TREBA UPOŠTEVATI

Dokumentacija, ki jo je treba upoštevati:

- Zakon o ohranjanju narave,
- Uredba o določitvi ekološko pomembnih območij,
- Uredba o določitvi posebni varstvenih območij,

- Direktiva o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst - 92/43/EC,
- Izvedbeni sklep komisije z dne 11.7.2011 o obliki informacij za območja Natura 2000. Uradni list Evropske unije L 198/39.
- Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023-2028 (PUN 2023-2028) (sprejet na 74. seji Vlade s sklepom št. 35600-4/2023/5 z dne 4. 10. 2023).
- Gregorc T., Vida M., Hönigsfeld Adamič, M. 2024. Priročnik za monitoring vidre. Prepoznavanje vidrinih sledi v naravi z navodili in usmeritvami za terensko delo in obdelavo podatkov. Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine. Ljubljana, 37 str., 3 priloge.
- Vida M., Gregorc T. 2024. Priročnik za monitoring bobra. Prepoznavanje bobrovih sledi v naravi z navodili in usmeritvami za terensko delo in obdelavo podatkov. Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine. Ljubljana, 32 str., 3 priloge.
- Hönigsfeld Adamič M. (2003): Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja NATURA 2000: Vidra (Lutra lutra). Končno poročilo. Ljubljana, Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine, 48 str.. 1 priloga.
- Kryštufek B. (2003): Strokovno izhodišče za vzpostavljanje omrežij NATURA 2000: Bober (Castor fiber). Končno poročilo. Ljubljana, Prirodoslovni muzej Slovenije, 45 str., 2 prilogi.
- Digitalni ortofoto posnetki
- Prostorski sloj »Dejanska raba kmetijskih zemljišč«
- Digitalizirani sloji s podatki o habitatnih tipih in gozdnih združbah na ozemlju RS, za območja za katera obstajajo
- Digitalni model višin 25×25m (DMR 25) za območja, za katera obstaja.

5. ROK ZA IZDELAVO

Izvajalec izroči naročniku:

Končno poročilo do 31.7.2026.

6. ŠTEVILO IZVODOV IN OBLIKA POSREDOVANJA ELABORATA

Izvajalec naročniku predloži izvode poročila s tekstualnim in grafičnim delom v elektronski obliki na naslov gp.mnvp@gov.si ali v treh (3) izvodih na zgoščenkah ali USB ključih.

Predpisani so naslednji formati:
- poročilo v MS Word ali kompatibilnem formatu ter PDF formatu;
- tabelarični podatki v MS Excel ali kompatibilnem formatu;
- rasterske slike (skice ipd.) v BMP; JPEG; GIF ali PNG formatu;
- tehnične risbe, načrte in podobno v DXF formatu, po dogovoru tudi v drugem formatu;
- prostorske podatke v ESRI shp formatu v projekciji D96 s priloženimi metapodatki.

Izvajalec mora poročila, vključno s podatkovno zbirko z vsemi zahtevanimi podatki, pripraviti skladno z zahtevami informacijskega sistema Narcis. Podatki morajo biti strukturirani in pripravljeni tako, da ob oddaji končnega poročila omogočajo neposreden prenos v podatkovno bazo Narcis. Naročnik izbranega izvajalca obvesti o minimalnem standardu urejenosti podatkov in postopku oddaje podatkov v informacijski sistem.

Poročilo mora biti pripravljeno v slovenskem jeziku in s povzetkom v slovenskem in angleškem jeziku. Poročilo mora biti pripravljeno skladno z Navodili za preverjanje dostopnosti pisarniških datotek, dostopnimi na povezavi https://urednik-gov.sigov.si/pomoc/dostopnost/.

7. OBVEZNOSTI IZVAJALCA IN ZAKLJUČEK STORITVE

Delovni jezik, ki zajema vse dopise, sestanke ter telefonske in elektronske komunikacije med izvajalcem in naročnikom, je slovenski.

Storitev je zaključena, ko izvajalec do predpisanega roka izroči naročniku zahtevano zgoraj opisano obliko elaborata in podatke v predpisani obliki, in ko naročnik preveri ter potrdi njihovo tehnično in vsebinsko ustreznost in potrdi ustreznost poročila.

V primeru, da katerokoli izmed poročil ne bo ustrezno, bo moral izbrani ponudnik le-tega ustrezno popraviti / dopolniti / spremeniti v roku 10 delovnih dni od poziva naročnika za dopolnitev poročila in ga naročniku predložiti v ponovno presojo.

O izvedeni storitvi je potrebno priložiti tudi finančni izračun opravljene storitve, ki je narejen na način kot predračun. Izvajalec mora v finančnem izračunu opredeliti specifikacijo stroškov.

Podlaga za izstavitev e-računa je s strani naročnika potrjena storitev in potrjen finančni izračun.

V primeru kakršnihkoli zapletov, ki bi lahko ogrozili izpolnitev pogodbenih določil, bo moral izvajalec nemudoma obvestiti naročnika.

Izvajalec mora biti naročniku na voljo za pojasnila rezultatov metod in drugih vprašanj povezanih z vsebino projektne naloge, ter za morebitne predstavitve rezultatov poročil naročniku ter strokovni javnosti.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana
T: 01 478 70 00
F: 01 478 74 25
E: gp.mnvp@gov.si
www.mnvp.gov.si

Priloga 1

Tabela 1

VRSTA	**Tipi monitoringa**	**Območje**	**Št. terenskih dni**	**Leto izvedbe**
Castor fiber	Razširjenosti in populacijski	Tretja tretjina Slovenije	75	2025-2026
Lutra lutra	Razširjenosti in populacijski	Tretja tretjina Slovenije	55	2025-2026
Skupaj št. terenskih dni			130	